

Хрещенська ніч

Михайло Старицький

Посвята доні Людмиді

У ніч водохресну тайничу,
Як глупа настане пора,
Хтось гонить конем ясногровим
По хвилі холодній Дніпра;

Кінь рине насупроти виру...
Скалки аж довкола летять:
Боки йому димом парують,
Вогнем йому очі горять.

За ним бунчуки й хоруговки
Аж мають у синявій млі,
І стеляться синім туманом
По мерзлій, німотній землі.

Де б'ють і клекочуть пороги,
Здіймаючи піну до дна, —
Стоїть серед "пекла" там скеля,
Під нею печера сумна.

В тій скритій від миру печері,
Під дужим кремінним хрестом
Лежить якийсь гетьман незнаний,
Лежить без клейнод кістяком...

Нема йому місця в родині:
Могилу, де гетьман лежав,
Розрив лихий ворог до краю,
По полю кістки розметав.

Але ж їх до батька Славути
Скотили струмки весняні...
А той свого сина останки
Сховав у печері-труні.

Там хрест... то не хрест — удовиця
Кремніє від туги не вік,
І в ніч під водохреща ронить
Криваву сльозину щорік.

І скоро та крапля гаряча,
Зайнявшись червоним огнем,
Прониже мерця потайного —
Підводиться гетьман живцем...

Здіймається маревом білим
На білім огнистім коні
І вихорем лине в клейнодах
По рідній своїй стороні...

Зорить і не може пізнати:
Де мрілись простори степів,
Тепер простяглись залізниці
Й повстали будови дворців;

Вбача він обдерті хатини,
Дівчат по сахарнях вбача —
І вітром спішиться у Канів,
На раду військову влуча.

Горить його серце нудьгою,
А очі палають стыдом,
Що крив'ю геть змив Україну
Та й стиснув ще гіршим ярмом.

І от він стає на майдані,
Здійма дорогого шлика, —
І кличе козачество славне,
Усе Запоріжжя склика:

Зове Богуна, Кривоноса,
Зове і надію одну —
Свого безталанного сина,
Що рано поліг у труну...

До всіх він тепер присягає

І руки до бога здійма,
Що зве за голоту повстати,
Якій і просвітку нема,

Яку колись в давню годину
Запродав він сам старшині.
І гетьмана голос лунає,
Склика вояків до борні...

Але того клику не чують
Колишні чубаті брати:
Одні полягли на могилах,
Других повкладали кати,

А треті сього відцурались,
Чим перше святили слова,
А гетьман у скрутї-розрадї,
Як перш, до поспільства взива:

"Вставайте, сини мої, квіти!
Не гніть перед катом спини,
Клянусь, розіб'ю ваші пута,
Свої поквітую вини".

Але перемучені діти
У лаву не сходяться тут...
І жде їх безрадісний гетьман,
Аж поки не крикне когут...

Тоді, застогнавши, сідає
На білого змія-коня
І лине назад до порогів
Крізь води й ліси навмання.

І там у печері глибокій
З жалем до хреста припада,
І молить за край свій у бога
Та тяжко гіркими рида.

І б'є себе з розпачу в груди,
Кляне свій безщасний талан, —

Поки не поляже кістками,
Як здійметься ранній туман.